



Whitepaper

De les die niet doorging, heeft zijn **werk gedaan.**

Hoe AI het leerproces borgt bij afwezigheid van de docent.

Inleiding



Het is dinsdag, tweede uur. Je collega belt zich ziek. De klas staat ingeroosterd voor scheikunde, maar de enige beschikbare invaller geeft Frans. Wat doe je? Een film? Een werkblad? De klas naar huis?

Je weet hoe dit eindigt: verloren tijd. En als die collega na een week terugkomt, begint die niet met verdiepen maar met repareren. Dubbel verloren tijd dus. Dat hoeft niet meer.

01. De situatie

Het gat dat uitval achterlaat

Lesuitval is geen uitzondering. Het is een structureel gegeven in het Nederlandse onderwijs. Griep, verlof, nascholing, een begrafenis: een school met honderd docenten heeft gemiddeld dagelijks meerdere absenties te verwerken. Roostermakers zijn vindingrijk, maar de rek is eruit.

Tegelijkertijd groeit de druk op kwaliteit. De Onderwijsinspectie kijkt naar leeropbrengsten. Leerlingen en ouders verwachten continuïteit. En docenten die terugkeren willen niet beginnen met repareren maar met verdiepen.

De klassieke oplossing is een invaller of bewaker: iemand die aanwezig is voor de orde maar de les inhoudelijk niet oppakt. Dat is niet verwijtbaar. Het is realistisch. Maar het betekent dat de leerling op pauze wordt gezet. En eerlijk? Dat weet iedereen.

"Lesuitval kost je niet alleen de uitgevallen les. Het kost je de herstart en de onrust bij ouders."

De vraag is dus niet hoe je uitval voorkomt. Die vraag heeft geen goed antwoord. De vraag is hoe je het leerproces beschermt als het toch gebeurt.

02. Hoe het werkt

De herdershondconstructie

De meest praktische vraag bij dit soort oplossingen is altijd: en wie is er dan fysiek aanwezig?

Dat hoeft geen vakdocent te zijn. Sterker nog: dat is precies het punt. De leerassistent zorgt voor de inhoudelijke continuïteit. Wat je nog nodig hebt is iemand die zorgt voor de operationele continuïteit: aanwezigheid registreren, een scherm aanzetten, een leerling doorverwijzen, rust bewaren.

Dat is een rol die **een onderwijsassistent, een conciërge of een collega met een tussenuur** prima kan vervullen. Die persoon hoeft het vak niet te kennen. Die is de herder, niet de vakspecialist die elk detail beheerst.

Praktijk

Een voorbeeld

Maandagochtend, 8:15 uur. Je krijgt een appje van je collega: "Griep, kan vandaag niet." Jij hebt een tussenuur. De rector vraagt of je even kunt opvangen. Jij zegt ja, maar je weet: de klas heeft geschiedenis, jij geeft wiskunde.

Met de leerassistent is dit geen probleem. Je opent het lokaal, checkt of iedereen is ingelogd, en de leerlingen werken door op het punt waar ze gebleven waren. De AI weet wat ze aan het doen waren, past zich aan op hun tempo, en geeft feedback waar nodig. Jij bent er voor de orde. De leerassistent regelt de les.

→ [Ervaar het meteen in de demo](#)

Dit vraagt wel iets van de organisatie: afspraken maken over wie die rol op zich neemt, hoe de communicatie eruit ziet als een docent uitvalt, en hoe het systeem klaarstaat met de juiste opdrachten. Geen van deze dingen is ingewikkeld, maar je moet erover nadenken voordat de griep toeslaat, niet erna.

Voor een rector is lesuitval een dagelijks wisselspel: wie heeft een tussenuur, wie spring je niet nóg een keer lastig, hoe leg je dit uit aan ouders? De leerassistent haalt die druk niet helemaal weg, maar maakt het beheersbaar. Een onderwijsassistent of conciërge kan inspringen, de klas werkt door, niemand loopt achter.

03. Wat continuïteit vraagt

Drie dingen die een leerling nodig heeft

Leren stopt niet bij afwezigheid van een docent. Maar het heeft wel iets nodig. Zonder richting, feedback en structuur glijdt een zelfstudie-uur af naar afleiding of naar oppervlakkig doorploeteren waarbij er weinig beklijft.

01

Richting

De leerling weet wat hij doet en waarom. Niet "lees bladzijde 54", maar een doelgerichte opdracht die aansluit op wat eerder is geleerd.

02

Feedback

Een reactie op het moment dat een leerling vastloopt of de verkeerde kant oploopt. Niet drie dagen later, maar nu.

03

Structuur

Een kader waarbinnen de leerling kan werken. Geen open einde, geen vaagheid. Vrijheid binnen grenzen die houvast geven.

Dit zijn precies de drie dingen die een goed ontworpen AI-leeromgeving kan bieden. Niet als vervanging van de docent, maar als het vangnet dat ervoor zorgt dat de motor blijft draaien als die docent er even niet is.

Benieuwd hoe Leerassistent richting, feedback en structuur biedt in de praktijk?

04. De leerassistent

Een didactisch vliegwiel

Leer-assistent.nl is ontwikkeld vanuit precies deze gedachte. Onder de motorkap werkt een AI-taalmodel dat is ingericht met het DNA van het onderwijs en het leerproces. Niet een generieke chatbot die ook wel een vraag kan beantwoorden, maar een systeem dat is opgebouwd rond de pedagogisch-didactische realiteit van de Nederlandse school.

Concreet zijn er verschillende rollen geformuleerd die tegelijkertijd actief zijn rondom elke individuele leerling. Zie de leerassistent als een team van didactisch experts om de leerling heen. De onderwijsontwerper bepaalt welke leerstof en welke aanpak bij deze leerling past. De planner zorgt voor een logische volgorde en dosering. De gesprekspartner vervult de rol die normaal de docent heeft: uitleggen, vragen stellen, doorvragen. De evaluator houdt bij hoe de leerling vordert en waar het vastloopt. Samen vormen die rollen een omgeving die niet wacht op instructies van de docent, maar werkt op basis van het profiel van de leerling zelf.

"Een vliegwiel slaat energie op en houdt een motor draaiende ook als de directe aandrijving even wegvalt. De leerassistent doet hetzelfde."

De AI bepaalt zelf welke stap logisch is, welke uitleg past en wanneer het tijd is om te toetsen of iets is begrepen. Als de docent terugkomt, is er geen gat. Er is voortgang. Een leerling hoeft dus niet te wachten tot de vakdocent terugkomt om verder te kunnen. Die werkt door, op niveau, met ondersteuning die reageert op wat hij op dat moment nodig heeft.

05. Terugkeer

Wat de docent terugvindt

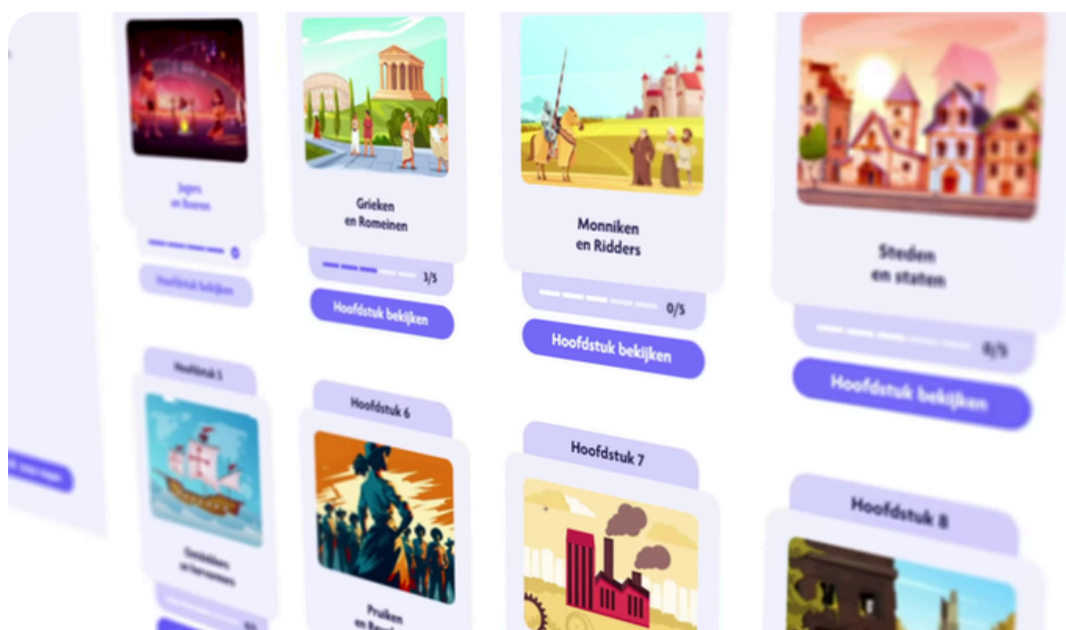
Dit is een geweldig voordeel waar we de focus op willen leggen.

Als je als docent terugkomt na een week afwezigheid, is je eerste zorg meestal: hoe ver zijn ze? Wat hebben ze begrepen? Waar zitten de hiaten? Dat uitzoeken vraagt energie die je na je afwezigheid ergens anders in wil stoppen.

Het docentendashboard geeft een didactisch beeld van elke leerling: hoe ver die is gekomen, maar ook op welk beheersingsniveau. Het verschil tussen kennis ophalen, iets kunnen toepassen en echt inzicht tonen is groot. Het dashboard maakt dat verschil zichtbaar. Daarnaast zie je hoe een leerling heeft geïnteractueerd met de leerassistent: werkte die zelfstandig door, of vroeg die voortdurend om bevestiging? En welke interventies hebben geholpen, welke juist niet?

Dat is geen samenvatting achteraf maar een actueel beeld van de beginsituatie voor jouw les van vandaag. Je hoeft niet te vragen "wat hebben jullie gedaan?" Je weet het, en je weet ook hoe.

De les die niet doorging, heeft daardoor alsnog zijn werk gedaan. En de volgende les kan dieper gaan dan ooit.



06. Privacy & compliance

Alle seinen staan op groen

Een whitepaper over AI in het onderwijs die dit onderwerp vermijdt, zou slordig zijn. Dus hier is de eerlijke versie.

Privacy is een goede reden om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens. Gedragsdata en leerprestaties van leerlingen vallen onder strikte regelgeving en verdienen serieuze aandacht. De leerassistent is gebouwd met die realiteit als uitgangspunt, niet als afterthought.

Compliance

Alle seinen staan op groen

De leerassistent voldoet volledig aan de AI-richtlijnen die in Nederland gelden en waaraan eisen zijn gesteld. Als een functionaris gegevensbescherming meekijkt, zijn er geen verrassingen. Geen juridische voorbehouden, geen grijze zones.

Dat is niet iets om trots op te zijn als bijzondere prestatie. Het is de minimale eis voor elk systeem dat je in een school wilt inzetten. Maar het is wel goed om te weten dat die eis hier serieus is genomen.

Het privacy-argument wordt in het onderwijs soms als een deken over alles heen gelegd, terwijl het maar op een deel van toepassing is. Voor leerlinggegevens: ja, terecht zorgvuldig. Maar een AI die helpt met het uitleggen van een begrip of het begeleiden van een opdracht? Dat is een ander gesprek.

Slotwoord

Wat dit niet is

Dit is geen pleidooi voor minder docenten. Niet voor minder menselijk contact. Niet voor een school waar leerlingen het grootste deel van hun dag achter een scherm zitten.

De docent doet ertoe. Altijd. Ook in dit tijdperk.

Maar de docent is niet altijd aanwezig. En als die afwezigheid leidt tot een wachtende klas, is dat niet alleen zonde van de tijd, het is ook niet meer nodig. De tools om dat anders in te richten zijn er.

Samen met AI kunnen leerlingen doorleren. En als de docent terugkomt, sluiten ze aan waar ze gebleven zijn. Geen gat. Geen herstart. Gewoon: de volgende les.



AI



Klaar om het zelf te zien?

Je hebt nu gezien hoe het werkt. En waarom de les die niet doorging, alsnog zijn werk kan doen. Benieuwd hoe Leerassistent eruit ziet voor jouw school?

[Doe de demo](#)

[Lees meer](#)